

Bijlage 3: Behandeling van de adviezen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als stadsgezicht van de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving in Brugge

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Brugge, 3de afdeling, sectie C

Objectnummer: 4.02/31005/932.1

-

Dossiernummer: 4.001/31005/135.1

Omschrijving:

De Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving.

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

22 MEI 2019

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1 Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1 Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 25 juli 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2 Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 25 juli 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3 Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 25 juli 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2 Advies uitgebracht door de betrokken stad Brugge

Het advies werd gevraagd op 25 juli 2018.

Stad BRUGGE

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 20 augustus 2018 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

1.3 Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 25 juli 2018.

De VCOE bracht op 23 augustus 2018 een gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De commissie vindt het positief dat Vlaanderen werk maakt van de verdere bescherming van het historisch stadscentrum van Brugge. De commissie vindt het tevens positief dat met het oog op het afstemmen van de afbakening, de waardebeoordeling, de beheersdoelstellingen en de toelatingsplichtige handelingen voorafgaandelijk overlegd werd met de dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken van de stad Brugge. In het advies wordt verwezen naar de opmerkingen die werden gemaakt bij de beschermingsdossiers "De Brugse stadsvesten", "de Groene Rei", "De Markt en Burg" en "de Vismarkt". De opmerkingen die de commissie bij de voorgaande beschermingen van stadsgezichten in Brugge formuleerde, blijven ook voor dit dossier relevant. Voor de weerlegging van de algemene opmerkingen verwijzen we naar de behandeling van de adviezen van de voorgaande dossiers.

Specifiek voor dit dossier heeft de commissie een aantal opmerkingen die we hieronder puntsgewijs oplijsten en weerleggen.

1. Opmerking in verband met de waarden.

De commissie erkent de historische, de architecturale, de stedenbouwkundige en archeologische waarde. De commissie meent echter dat uit het beschermingsdossier en het ministerieel besluit tevens duidelijk de ruimtelijk-structurende, artistieke en esthetische waarde blijkt.

We gaan niet in op deze suggestie omdat de waarden staan omschreven onder de historische, de stedenbouwkundige en de architecturale waarden.

2. Vormelijke en inhoudelijke aanpassingen van het dossier

De commissie formuleert enkele kleine bemerkingen in verband met de beschrijvingen, de perceelnummers en de fotoregistratie. Ze vraagt om deze zaken na te kijken en de nodige aanpassingen door te voeren.

Op vraag van de commissie worden de opgenomen percelen, de beschrijvingen, de huisnummers en de fotoregistratie gecontroleerd. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden aangepast

- Opnemen van de volgende percelen in het ministerieel besluit: 192F, 197C, 223S, 219/2.
- Het pand Kartuizerinnenstraat nummer 12 vormt één geheel met het pand Wollestraat nummer 28. De beschrijving van het pand Kartuizerinnenstraat nummer 12 is terug te vinden bij het pand Wollestraat nummer 28. Om dit duidelijker te maken werd in het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit het adres Kartuizerinnenstraat nummer 12 opgenomen bij Wollestraat nummer 28.
- De beschrijving van het zijgevel van het pand Mariastraat nummer 23 werd toegevoegd in het inhoudelijk dossier en bij de erfgoedkenmerken in het ministerieel besluit.
- Het interieur van de Onze-Lieve-Vrouwekerk wordt geschrapt in het inhoudelijk dossier.
- Het daktype van het pand Nieuwstraat nummer 10 werd gecorrigeerd in het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.
- Het beschermingsstatuut van de reeds beschermde panden werd aangevuld in het inhoudelijk dossier.

1.3 Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- Opnemen van de volgende percelen in het ministerieel besluit: 192F, 197C, 223S, 219/2.

- Het pand Kartuizerinnenstraat nummer 12 vormt één geheel met het pand Wollestraat nummer 28. De beschrijving van het pand Kartuizerinnenstraat nummer 12 is terug te vinden bij het pand Wollestraat nummer 28. Om dit duidelijker te maken werd in het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit het adres Kartuizerinnenstraat nummer 12 opgenomen bij Wollestraat nummer 28.
- De beschrijving van het zijgevel van het pand Mariastraat nummer 23 werd toegevoegd in het inhoudelijk dossier en bij de erfgoedkenmerken in het ministerieel besluit.
- Het interieur van de Onze-Lieve-Vrouwekerk wordt geschrapt in het inhoudelijk dossier.
- Het daktype van het pand Nieuwstraat nummer 10 werd gecorrigeerd in het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.
- Het beschermingsstatuut van de reeds beschermde panden wordt in het inhoudelijk dossier aangevuld.

Adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

Openbaar onderzoek en hoorrecht

Stad BRUGGE

De stad Brugge organiseerde het openbaar onderzoek van 11 januari 2019 tot en met 9 februari 2019. Tijdens het openbaar onderzoek stelde de stad Brugge infopanelen op. Het proces verbaal en de bezwaren maken integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Tijdens het openbaar onderzoek werden vijf bezwaren / opmerkingen ingediend. Deze worden achtereenvolgens behandeld.

Geen zakelijkrechthouders beriepen zich op het hoorrecht en vroegen gehoord te worden door het agentschap. Omwille van privacy-redenen zijn de bezwaren anoniem opgenomen in dit document. Het beschermingsdossier bevat een overzicht van alle bezwaren en de gegevens van de bezwaarindieners.

2.1 Bezwaar 1 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener vraagt om meer aandacht te hebben voor het belang en de beschrijving van de aanwezige open ruimten in het stadsgezicht en dat het Openruimtebeleidsplan voor de historische binnenstad van Brugge dient opgenomen te worden in de bronnen. De bezwaarindiener vraagt om in artikel 2 van het beschermingsbesluit de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van de beschermde open ruimten in navolging van het voorgaande meer gedetailleerd en nauwkeuriger te omschrijven.

BEHANDELING BEZWAARSCHRIFT:

Zowel in het inhoudelijk dossier (pagina 75) als in het ministerieel besluit (artikel 3, punt 7°) wordt verwezen of teruggekoppeld naar het Openruimtebeleidsplan voor de Brugse binnenstad. Van de daarin opgelijste ruimten (volgens typologie plein, plantsoen, hortus conclusus, patio of oase) worden de houtige erfgoedelementen als structurerende elementen in deze open ruimten telkens beschreven onder de adressen van de corresponderende panden of bij de straatinleidingen. Ook bij de beheersdoelstellingen is telkens een terugkoppeling naar deze waardevolle open ruimten toegevoegd. Hierdoor wordt geoordeeld dat er voldoende aandacht wordt gevestigd op deze kwaliteiten. De bronverwijzing naar het Openruimtebeleidsplan kan inderdaad verbeterd worden en wordt aangevuld bij de geraadpleegde websites in het inhoudelijk dossier.

2.2 Bezwaar 2 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener uit zijn ongenoegen over de recente ontwikkelingen in het stadsgezicht. Hierbij verwijst hij naar het nieuwe paviljoen bij het Gruuthuse en het drukke busverkeer doorheen het stadsgezicht.

BEHANDELING BEZWAARSCHRIFT:

Dit bezwaarschrift wordt geregistreerd en bij het dossier gevoegd. De bezwaarindiener stelt de bescherming van het stadsgezicht niet in vraag, maar uit zijn ongenoegen over de recente ontwikkelingen in het stadsgezicht.

2.3 Bezwaar 3 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener meldt enkele onnauwkeurigheden in het beschermingsdossier:

- De afsplitsing van de Bakkersrei ter hoogte van Groeninge 12 en Kastanjeboomstraat 2 heeft een eigen naam, namelijk Eeckhoutrei.
- De woning Kastanjeboomstraat nummer 4 heeft geen toegang tot de reien, noch tot de kaaimuren.
- In de fotoregistratie in verband met de opgenomen adressen in de onderschriften

BEHANDELING BEZWAARSCHRIFT:

Naar aanleiding van bovenstaande opmerkingen wordt het beschermingsdossier als volgt aangepast:

- Inhoudelijk dossier:
 - o Bij het historisch overzicht (punt 1.2, pagina 7) wordt de volgende passage opgenomen:
 - o '1.2.4. De Eeckhoutrei
De Eeckhoutrei loopt van de Bakkersrei, ter hoogte van het pand Groeninge nummer 12, tot aan het domein Sint-Andreas (Garenmarkt nummer 8). De brug aan de straat Groeninge is de enige brug over de Eeckhoutrei. Oorspronkelijk liep de Eeckhoutrei door langs de voormalige Eeckhoutabdij, tot aan het in de 18de eeuw gedempte Pandreitje. Ze liep verder door onder de Cleene Eeckhoutbrugge (Kleine Eeckhoutbrug), die de Eekhoutstraat met de Garenmarkt verbond. Tijdens de eerste helft van de 19e eeuw werd dit gedeelte van de Eeckhoutrei gedempt.'

De beschrijving van het pand Kastanjeboomstraat nummer 4, wordt aangepast.

- Ministerieel Besluit:
 - o bij het pand Groeninge 14 wordt de 'Bakkersrei' vervangen door de 'Eeckhoutrei'.
 - o De beschrijving van het pand Kastanjeboomstraat nummer 4 wordt aangepast.
- Bijlage 2 bij het Ministerieel Besluit, Fotoregistratie :
 - o Foto 137 : het bijschrift wordt aangepast, de 'Bakkersrei' wordt vervangen door 'Eeckhoutrei'.
 - o Foto 138 : het bijschrift wordt aangepast. 'Hekwerk aan de Bakkersrei' wordt vervangen door 'hekwerk aan de Eeckhoutrei'.
 - o Foto 186: het bijschrift wordt aangepast.
 - o Foto 187: het bijschrift wordt aangepast.
 - o Foto 188: het bijschrift wordt aangepast.

2.4 Bezwaar 4 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener merkt op dat het door hem ingediende bezwaarschrift met opmerkingen een ondersteuning wil vormen voor de bescherming van dit stadsgezicht. De bezwaarindiener steunt de bescherming op zich maar heeft enkele inhoudelijke en historische opmerkingen in verband met de tekst van het voorstel. De opmerkingen van de bezwaarindiener zijn onder te brengen in de volgende punten:

Taalgebruik en visie

Volgens de bezwaarindiener worden in het beschermingsdossier herhaaldelijk een aantal "populaire theorieën en begrippen" gehanteerd. Hierdoor wordt de erfgoedwaarde van de stad Brugge geminimaliseerd, door de bewering dat zij een "vals" of "pseudo" middeleeuws karakter had.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De term "pseudo" werd gebruikt om aan te duiden dat het pand Groeninge nummer 2 geen middeleeuws pand is, maar een pand dat een grondige restauratie onderging die kenmerkend is voor de tijdsgeest en restauratie-aanpak van de jaren 1930. Op basis van de bewaarde bouwvergunningen van 1933 (stadsarchief Brugge) stellen we vast dat het pand een volledige nieuwe gevel in historiserende stijl kreeg en dat er gebruik werd gemaakt van recuperatiemateriaal. Het pand had voor de "restauratie" van 1933 een vrij sobere bakstenen lijstgevel aan de straat en aan de Reie. Tijdens de restauratie kreeg het pand een nieuwe trapgevel gekenmerkt door Brugse traveenissen, nieuwe muuropeningen voorzien van natuurstenen kruis- en bolkozijnen, glas in loodramen, gekoppelde ontlastingsbogen en maaswerk in het boogveld. Op basis van de bouwvergunningen kunnen we stellen dat het pand bijna volledig werd heropgebouwd. Om dit te verduidelijken wordt de volgende beschrijving in het inhoudelijk dossier (pagina 39) en in het ministerieel besluit aangevuld:

'Volgens de bouwvergunning werd het pand grondig gerestaureerd en werden er verschillende elementen toegevoegd. Tijdens de restauratie kreeg het pand een nieuwe trapgevel gekenmerkt door Brugse traveenissen, nieuwe muuropeningen voorzien van natuurstenen kruis- en bolkozijnen, glas in loodramen, gekoppelde ontlastingsbogen en maaswerk in het boogveld. Op basis van de bouwvergunningen kunnen we stellen dat het pand bijna volledig werd heropgebouwd'.

De term "pseudo" wordt vervangen door de term "neo-brugs" in de beschrijving van de panden Groeninge 2 t.e.m. 10 in het inhoudelijk dossier en in het ministerieel besluit.

De volgende passage wordt in het inhoudelijk dossier (pagina 68) geschrapt:

"Het voorliggend stadsgezicht, vormt een typevoorbeeld van hoe het stadsbeeld in Brugge in de 20ste eeuw vaak kunstmatig verouderd werd, om te voldoen aan een vermeend ideaalbeeld. Een kenmerkend voorbeeld zijn de houten gevels van de panden Groeninge nummer 2 en 4 met houten gevel die uitgeeft aan de Bakkersrei; die als compleet nieuwe pseudo-middeleeuwse huizen werden gebouwd. Hierdoor kreeg dit stadsgezicht een romantisch en pittoresk uitzicht."

De volgende zinsnede wordt geschrapt (pagina 68-69): "Om het "prentje" te vervolledigen worden"

In tegenstelling tot wat de bezwaarindiener beweert werd het werk "JACOBS Roel, VERNIEUWE Jan, Brugge een stad in de geschiedenis, 1997" niet gebruikt als bron (zie bibliografie bij het inhoudelijk dossier).

De motivatie van de historische waarde van het stadsgezicht in het ministerieel besluit is te beperkt en onvolledig.

Volgens de bezwaarindiener kan de motivatie van de historische waarde worden aangevuld met een aantal essentiële gegevens met betrekking tot de Dijver, de Onze-Lieve-Vrouwekerk en het stratenpatroon.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De aangehaalde historische aanvullingen zijn verwerkt in het inhoudelijk dossier. Het ministerieel besluit vormt een synthese van de waarden die omschreven zijn in het inhoudelijk dossier. Zo hoort een etymologische verklaring van "Dijver" niet thuis in het ministerieel besluit, maar behoort deze informatie tot het inhoudelijk dossier.

De motivatie van de architecturale waarde in het ministerieel besluit vertoont enkele hiaten.

Volgens de bezwaarindiener moet de volgende zin gecorrigeerd worden:

"De gevelwanden van de opgenomen straten vormen een staalkaart van verschillende architectuurstijlen vanaf de 15de eeuw tot de 20ste eeuw".

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

Deze zin wordt aangepast in het ministerieel besluit en het inhoudelijk dossier. De zinsnede "vanaf de 15de eeuw" wordt vervangen door "vanaf de 13de eeuw".

De bezwaarindiener vraagt om de beschrijving van de architecturale waarde van de Onze-Lieve-Vrouwekerk verder aan te vullen.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De architecturale waarde wordt in het ministerieel besluit aangevuld met de volgende passage:
"het monumentale bouwwerk verenigt bovendien door zijn opeenvolgende bouwfasen op unieke wijze alle gotische stijlen in één monumentaal bouwwerk. Het schip en de westgevel van de kerk vertonen kenmerken van de vroeg-gotiek, meer bepaald de Scheldegotiek, een spontane en logische evolutie van het Schelde-Romaans, ook Doornikse stijl genoemd, nog zelden bewaard in onze streken. De Franse hoog gotiek is vertegenwoordigd in het koor van de kerk. De Brabantse gotiek is dan weer vertegenwoordigd in het Paradijsportaal aan de noordzijde, terwijl de toren zelf een meesterwerk is van regionale baksteengotiek."

De bezwaarindiener vraagt om de beschrijving van de architecturale waarde van het huis van de heren van Gruuthuse verder aan te vullen.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De architecturale waarde in het ministerieel besluit wordt aangevuld met de volgende tekst:
"De oudste gevel van deze patricierswoning, de Reiegevel, is de vroegst gekende toepassing van de "Brugse travee", een type gotische gevelindeling die ook in het stadhuis opdook".

De bezwaarindiener vraagt om de beschrijving van de panden Groeninge nummers 2-10 aan te vullen.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De architecturale waarde in het ministerieel besluit wordt als volgt aangepast:

- De volgende passage wordt geschrapt: *"van hoe het stadsbeeld in Brugge in de 20ste eeuw vaak kunstmatig verouderd werd, om te voldoen aan een vermeend ideaalbeeld."*
- De volgende aangepaste tekst wordt toegevoegd:
"Een kenmerkend voorbeeld zijn de houten gevels van de panden Groeninge nummer 2 en 4 met die uitgeven aan de Bakkersrei en die als compleet nieuwe neo-brugse huizen werden gebouwd. Hierdoor kreeg dit stadsgezicht een romantisch en pittoresk uitzicht. Aan het Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-zuid nummer 2 zorgt architect L. Viérin in de L-vormige pastorie uit 1911 dat het ensemble met de nodige ornamentatie in die nagestreefde context past. De huizen aan Groeninge en in het bijzonder hun achtergevels en hun achterbouwen aan de overkant van de Reie mettertijd met de nodige zorg "verfraaid". Het huis aan Groeninge nummer 2 komt in 1933 aan de beurt. De architecten J. en L. Viérin zijn verantwoordelijk voor de verfraaiende "Brugse" herbouw van het pand waarbij ze de nodige aandacht schenken aan de verfijnde uitwerking van de gevels en van de schoorsteenschachten. Het achterhuis en de aanpalende muur aan de Reie sluiten dan de stadstuin naar middeleeuws patroon af. Het aanpalende lage achterhuis met zijn "middeleeuwse" gevel in houtbouw en verspringende bedaking is drie jaar later gebouwd naar ontwerp van dezelfde architecten. Samen met het bruggetje is dit een van de meest gefotografeerde locaties van de stad."

De stedenbouwkundige waardebeoordeling in het ministerieel besluit.

De bezwaarindiener vraagt om de stedenbouwkundige waardebeoordeling aan te passen.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De stedenbouwkundige waarde in het ministerieel besluit en het inhoudelijk dossier wordt als volgt aangepast:

In de beschrijving wordt de "13de eeuw" vervangen door de "15de eeuw".

Zoals de bezwaarindiener aangeeft is er discussie over het gesloten karakter van het Gruuthuse. Gelet op deze discussie wordt de volgende zin geschrapt: *"het gesloten karakter van de binnenplaats wordt hiermee in zekere mate hersteld."*

2.5 Bezwaar 5 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener betreurt dat er geen beschermingen als stadsgezicht meer zouden volgen na deze bescherming. Ze wensen dat nog andere omgevingen van de Brugse binnenstad zullen beschermd worden als stadsgezicht.

Het beschermingsdossier van de Dijver en omgeving geeft een goed beeld van de panden die zijn opgenomen in dit dossier, maar in de beschrijving van de panden stelt de bezwaarindiener vast dat in enkele gevallen de achtergevel, eventueel het achterhuis en de muren niet in de beschrijving zijn opgenomen.

In sommige gevallen in de Kastanjeboomstraat wordt expliciet vermeld dat alleen de kaaimuren aan de reienkant opgenomen zijn en in enkele gevallen de kaaimuren met een bepaald volume.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

- Het uitgangspunt bij de bescherming als stadsgezicht is de Reie die doorheen het stadsgezicht loopt (zie inhoudelijk dossier, 2.3.2 Verantwoording van de afbakening). De voorgevels van de panden maken integraal deel uit van het stadsgezicht. Bij bepaalde panden is de achtergevel niet beschreven omdat er geen erfgoedkenmerken aanwezig zijn en de achtergevel geen deel uitmaakt van het stadsgezicht.

- Voor de panden aan de Kastanjeboomstraat werd een afweging gemaakt (zie inhoudelijk dossier, 2.3.2 Verantwoording van de afbakening). Als uitgangspunt werd het zicht vanop de Mariabrug en het zicht vanop de Bakkersrei genomen. Binnen het stadsgezicht worden de kaaimuren horend bij de panden in de Kastanjeboomstraat opgenomen. Hierdoor ligt de nadruk op de kaaimuren en de beeldbepalende volumes aan het water. In uitzonderlijke gevallen zoals bij de panden Kastanjeboomstraat nummer 2, Kastanjeboomstraat nummer 18 en nummer 20 werd het volledige perceel binnen de bescherming opgenomen.

De bezwaarindieners verwijzen naar de opmerkingen en bezwaren die gemaakt werden door bezwaarindiener nummer 4.

BEHANDELING VAN HET BEZWAAR:

De behandeling hiervan is terug te vinden onder het punt 2.1.4

3. Conclusie

De adviezen en bezwaren **uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming** hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

- Het punt 1.2.4 wordt aangevuld (pagina 7).
- De beschrijving van het pand Kastanjeboomstraat nummer 4 wordt aangepast (pagina 55)
- De term "pseudo-middeleeuws" wordt vervangen door de term "neo-brugs".
- de bronvermelding van het managementsplan en beleidsplan voor de open ruimte in de historische binnenstad worden aangevuld onder het punt 4.2 (pagina 77).
- De omschrijving van de architecturale en stedenbouwkundige waarde wordt aangepast en aangevuld.

Ministerieel besluit:

- Bij het pand Groeninge 14 wordt de Bakkersrei vervangen door de Eckhoutrei.
- De beschrijving van het pand Kastanjeboomstraat nummer 4 wordt aangepast.
- De term "pseudo-middeleeuws" wordt vervangen door de term "neo-brugs".
- De beschrijving van de architecturale en stedenbouwkundige waarde wordt aangepast en aangevuld.

Bijlage bij het ministerieel besluit. Bijlage 2. Fotoregistratie:

- De bijschriften van de volgende foto's werden aangepast: 137, 138, 186, 187, 188.